

LA CARTA DE SANTIAGO

Santiago escribe a los esparcidos

¹ Cjimi, cjuarma, rí zenguats'üji. Nutscö e Jacobo rí pen'c'ejí ne carta. Rí mbëpjigö cja Mizhocjimi, 'ñe cja e Jesucristo c'ín Jmugöji. Rí pen'c'ejí ne carta nu'tsc'ejí in tsjaji cja yo doce estado a Israel, pero in pjötc'ejí dya texe cja ne xoñijõmü.

La sabiduría que viene de Dios

² Bübü 'ma ra säts'ejí 'na ndumü o pje c'o nde rí sufregueji. Pero jñunt'ü in mün'c'ejí cjuarma, ngue yo rguí mäjceji yo; ni ri ts'inguilé rí ndumüji. ³ Na ngue in pârâgueji 'ma rí sufregueji a cjanu, ra jñetse cjo sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi. 'Ma rí zëzhgueji, 'ma dya rí jyëzgueji Mizhocjimi, nu'ma, ra dya'c'üji mas c'ü rguí zëzhji, 'ma ra ã c'o rí sufreji c'o xe na s'ëzhi. ⁴ Nguéc'ua sido rí zëzhgueji ngue c'ua ra sö rí dyätqueji na jo 'ma Mizhocjimi. Nguéc'ua dya ra bë'tsc'iji c'ü rguí tsjagueji c'ua ja nzi ga ne angueze.

⁵ 'Ma bübüts'üji c'ü bëzhi pjeñe ja rgá tsja c'o ne Mizhocjimi, ni jyodü ra dyötü Mizhocjimi 'ma c'ü. Mizhocjimi ra unü c'ua c'ü rguí mbârã. Na ngue c'o pë's'i Mizhocjimi, dacöji na puncjü c'ü, dya xo huënzhgöji c'ü. ⁶ Pero c'ü ra dyörü, ni jyodü ra jñunt'ü o mü'bü c'ü ra ch'unü pjeñe, dya ra yembeñe cjo ra ch'unü cjo dya ra ch'unü. Na ngue c'ü yembeñe, chjëntjui nza cja ndeje cja trazapjü c'ü pjö's'ü ga ndunü e ndajma ga mava ga mava. ⁷ C'e nte c'ü yembeñe ga cjanu, ni jyodü ixta unü ngüenda c'ü dya pje ra unü c'ín Jmugöji c'ü. ⁸ Na

ngueje dya pãrã pje ra nguijñi; yembeñe texe c'ü cja'a c'ü.

⁹ Nu'tsc'ejí in pöbreji cjuarma, zö dya nda in pë's'iji pero rí mächjeji. Na ngueje ya ni muvitsc'ejí dya a jmi Mizhocjimi. ¹⁰ Nu'tsc'ejí in pë's'iji na puncjü, xo rí mächjeji. Na ngueje o dya'c'üji Mizhocjimi in pãrãgueji dya, c'ü dya nda ni muvi c'ü ni pë'sc'ejí na puncjü. C'o rico, ra zädä 'ma ra ojtjo anguezeji, ra chjëntjui nza cja o ndäjñä o pjin'ño. ¹¹ Na ngueje 'ma go mbes'e e jyarü, na pa'a. Nguec'ua ga dyot'ü o pjin'ño, y joca juenzhänä c'o. Y zö na zötjo pero ra ojtjo c'ua c'o. Je xo rga cjatjonu c'o rico; zö pëpjiji töji o merio, pero ra zädä 'ma ra ndü c'o.

Pruebas y tentaciones

¹² 'Ma cjó c'o ra säjä 'na ndumü o pje c'o ra sufre, pero 'ma ra sido ra 'ñejme Mizhocjimi, nu'ma, ngue nu rguí mäjä 'ma c'e nte. Na ngueje Mizhocjimi ra unü c'ü rguí bübü'tjo co angueze. Je ga cjanu va mama Mizhocjimi ra unü c'o ejme, 'ñe neji angueze. ¹³ 'Ma cjó c'o ra nguijñi ra tsja c'o na s'o, dya ra mama que ngue Mizhocjimi c'ü cjäpü ra tsja c'o na s'o. Na ngueje me na jo Mizhocjimi, dya cjó sö ra 'ñünbü o mü'bü Mizhocjimi ra tsja c'o na s'o. Mizhocjimi dya xo 'ñünbü o mü'bü 'na nte ra tsja c'o na s'o. ¹⁴ 'Ma cjó c'o cjiñi ra tsja c'ua ja c'o nzi ga netsjé c'o na s'o, je ni 'ñeje cja mü'bü c'e s'opjeñe. ¹⁵ Nuc'ua 'ma ra sido ra nguijñi c'o na s'o c'o ri ne ra tsja, ra zädä c'ü ra tsja 'ma c'o. Y 'ma dya ra jyëzi c'o na s'o, dya ra salva.

¹⁶ Rí s'iyats'üji cjuarma. Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjiñiji c'ü ngue Mizhocjimi c'ü 'ñünngü

ín mü'büji rá cjaji c'o na s'o. Na ngueje dya cjuana. ¹⁷ C'ü dacöji Mizhocjimi, nde na jo texe c'o. Y ngue c'o ni jyongöji c'o. Nguetsjë angueze o dyät'á e jyarü, 'ñe e zana, 'ñe yo seje. Nujoyo, chjench'e yo. Pero Mizhocjimi dya pötü; xenhc'ü ga cjatjo, dacüji c'o na jo. ¹⁸ Nguetsjë angueze o mbeñe ndeze mi jinguã c'ü ro tsjacüji o t'izüji. Nguetscüji ot'ü o tsjacüji o t'izgöji, 'ma ró ätpägöji nu o jña nu na cjuana. Je xo rga cjatjonu c'o 'ñaja c'o cja ra creo.

La verdadera religión

¹⁹ Rí s'iyats'üji cjuarma. Nguéc'ua rí xi'tsc'öji rí dyäräji na jo o jña Mizhocjimi in texeji. Dya ts'i rguí chjünrüji jña c'o va ã in pjeñetsjëji. Dya xo ra ünc'ëji rguí dyäräji c'ü o jña. ²⁰ Na ngue 'ma cjó c'o üdü, dya ra sö ra tsja c'ua ja ga ne Mizhocjimi c'o na jo. ²¹ Nguéc'ua rí xi'tsc'öji, jyëziji texe c'o me na s'o c'o in cjiññiji, 'ñe texe c'o na s'o c'o xe in cjaji. Rí dyäräji na jo nu o jña Mizhocjimi nu bübü in mün'c'ëji dya. Na ngue 'ma rí dyärägueji ne jña nu, sö ra jogü in mü'büji.

²² Dyätäji o jña Mizhocjimi. Dya rí dyärätjoji, cja ndo rrí jyëzitjoji. Na ngue 'ma in cjiññiji c'ü dya pje ni jyodü nguextjo c'ü rí dyärätjoji, dya in cjiññiji na jo 'ma. Na ngueje dya cjuana. ²³ 'Ma cjó c'o ärä o jña Mizhocjimi, nu 'ma dya cja'a c'ua ja nzi ga dyärä, nu'ma, chjëntjui nza cja 'na nte c'ü janda na jo cja jñeje c'ü ja ga cja a jmi c'ü. ²⁴ Jandatsjë na jo'o, cja na matjo c'ü. Nuc'ua ixi jyombeñetjo pje mi nza jmi c'ü. ²⁵ Mizhocjimi ya 'ñevgueji libre, ngue c'ua ra sö rá ätäji dya o jña angueze. 'Ma cjó c'o ra unü na jo ngüenda c'ü pje mama c'ü o jña, y ra sido ra mbeñe, y ra tsja c'ua ja nzi ga mama c'e

jña'a, nu'ma, ngue nu rguí mājā 'ma c'e nte c'ü. Na ngueje cja'a c'ü mama c'e jña. Pero 'ma ra dyärä jo rrü jyombeñetjo c'ü, iyö 'ma.

²⁶ 'Ma cjó c'o pëzhits'üji na jo ga ma't'ü Mizhocjimi, pero 'ma dya pjötpü ngüenda c'o jña c'o pedye a ne'e ga xipji yo nu minteji, dya jo c'ü cjiñi 'ma c'ü. Na ngueje dya cjuana. Na ngue dya pje ni muvi c'ü ni mama ma't'ü Mizhocjimi c'ü. ²⁷ C'o ix na cjuana ma't'ü Mizhocjimi c'ín Tataji, pjös'üji yo ndixü yo ya ndü nu xïra, 'ñe yo jyoya 'ma sufreji. Xo pjörütsjëji ngue c'ua dya ra ndëpiji o 'ñiji yo nte cja ne xoñijömmü va yo dya pãrã Mizhocjimi. C'o cja a cjanu yo na jo, dya s'o a jmi Mizhocjimi c'o.

2

No hay que hacer distinción entre personas

¹ Me na nojo e Jesucristo c'ín Jmugöji, cjuarma. Nguec'ua 'ma in ejmeji angueze, dya cjó rí tsjapüji xenda rrï muvi 'na nte que na ngue c'ü 'na. ² Bübü 'ma cjogü 'na nte nu ja in ma't'üji Mizhocjimi c'ü ri junt'ü anillo a dyë, c'ü ri dyavü o oro, y ri je'e bitu c'o rrã jo. Xo bübü 'ma cjogü 'na bëzo c'ü pöbre c'ü ri je'e zëbitu. ³ Dya ga jo 'ma in cjaþüji me ni muvi nu c'ü je'e bitu c'ü me na jo, 'ñe 'ma in xipjiji: “Nu'tsc'e nin t'ecjañömmü, je rí mimigue va nu ja na jo”, in embeji. Dya xo ga jo 'ma in xipjiji c'e pöbre c'ü je'e zëbitu: “Nu'tsc'e rí böntjogue a mava”, o in xipjiji: “Mimitjogue a jömmü”, in embeji. ⁴ Nu 'ma in cjaji a cjanu, xenda in cjaþüji ni muvi 'ma c'ü 'naja, que na ngue c'ü 'na. Na s'o in pjeñegueji 'ma.

⁵ Rí s'iyats'üji cjuarma, nguec'ua rí xi'tsc'öji a cjanu. Dyäräji na jo. Yo pöbre, cjäpüji dya ni muvi cja ne xoñijöümü. Pero Mizhocjimi o juajnü na puncjü anguezeji. Anguezeji ench'e o mü'büji e Jesucristo, nguec'ua me ni muviji dya a jmi. Y xe ra ch'unüji c'ü me ni muvi; ra ch'unü ra zät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Ngue c'ü o mama Mizhocjimi ra unü c'o ejme 'ñe neji angueze. ⁶ Maco nu'tsc'ejji in cjäpüji c'ü dya nda ni muvi yo pöbretsc'ejji. ¿Cjo dya ngue yo rico yo cja'c'üji rí sufregueji? ¿Cjo dya ngue yo rico yo sints'iji cja juesi nu ja ra jñün'c'üji ngüenda? Já, ngue yo rico. ⁷ ¿Cjo dya ngue yo rico yo xenda sanbü o tjü e Cristo, que na ngue yo pöbre? Maco me na jo e Cristo. Nu'tsc'ejji ngue o ntets'üji c'ü.

⁸ C'ü xenda ni muvi ley cja o jña Mizhocjimi, je t'opjü a cja va c'ü: “Nu'tsc'ejji rí s'iyaji yo nin minteji, c'ua ja nzi gui s'iyatsjéji”, eñe. Nu 'ma rí tsjaji a cjanu, na jo c'ü in cjagueji 'ma. ⁹ Pero 'ma dya jyëzgui s'iyaji yo nin minteji, in cjaji na s'o 'ma. Na ngue dya in ätäji c'ü o ley Mizhocjimi c'ü mama rá jyëzga s'iyaji yo nín minteji. ¹⁰ Na ngue c'e nte c'ü ra dyätä texe c'o o ley Mizhocjimi, pero nu 'ma ra bëzhtjo 'na c'o ley ra dyätä, ya mbë's'i nu s'ocü 'ma c'ü, chjëntjui c'ü dya ro dyätä ne rí 'na c'o ley. ¹¹ Bübü ley c'o mandazüji Mizhocjimi nza cja ne jña nu mama a cjava: “Dya rí tsäji o ndixü. Ni xo ri ngue'tsc'ejji in ndixüji, dya rí tsäji o bëzo”, eñe Mizhocjimi. Xo mama: “Dya rí pö't'üntejji”, eñe c'ü. 'Ma dya in tsäji o ndixü, pero 'ma ya i pö't'üntejji, dya in ätäji 'ma c'o ley. ¹² Ya 'ñevgueji dya libre Mizhocjimi, ngue c'ua sö rá ätcöji dya c'ü. Y 'ma ra

jñüncöji ngüenda, ra mbãcöji cjo ró cjangöji c'ua ja va ne angueze. Nguéc'ua nu'tsc'ejí rí pjötpüji ngüenda ja rguí ñagueji, 'ñe ja rguí minc'ejí. ¹³ Na ngueje 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, dya ra juentse c'e nte c'ü dya juentse yo nu minteji. Pero c'ü o juentsete, ra juentse Mizhocjimi, dya ra tsjapü ra sufre.

La fe y las obras

¹⁴ Mi cjuarmats'üji, 'ma cjó c'o ra mamatsc'ejí: “Rí ejmegö Mizhocjimi”, ra 'ñeñe, pero 'ma dya cja'a c'o na jo, ¿pje ra dyeje 'ma c'ü? ¿Cjo sö ra salva c'e nte na ngue c'ü ni mantjo ejme? Dya ra sö. ¹⁵ Bübüts'üji hermano 'ñe hermana c'o dya cãjã pje ra jye'e, ni xo ri pë's'iji pje ra ziji. ¹⁶ Nguéc'ua ni jyodü rí unüji c'o ni jyodü ra jyeji 'ñe c'ü ra ziji. Na ngueje 'ma rí xitjoi: “Mizhocjimi rí mëvi. Ra dya'c'ejí bitu c'ü rguí pac'ü, 'ñe c'ü rí si'i c'ü me ri nintjo”, rí 'ñembeji; pero 'ma dya rí unüji, ¿pje ra dyeje 'ma c'ü in xipjiji? ¹⁷ Nguéc'ua 'ma cjó c'o mama ejme Mizhocjimi, pero 'ma dya unü c'o pje ni jyodü yo nu minteji, chjëntjui c'ü dya ri ejme 'ma c'ü.

¹⁸ Pe bübüts'ejí c'o ra ne ra xitscö a cjava: “Rí cjiñijme bübü c'o nguextjo c'ü creo, y bübü c'o cja c'o na jo”, ra 'ñenzgöji. Pero rá xicö a cjava c'o: “Nu'tsc'ejí in xitscöji c'ü in ejmeji. Pero, ¿ja rga jñetse 'ma dya rí tsjaji c'o na jo? Nuzgö rá cjangö c'o na jo, ngue c'ua ra jñetse c'ü rí ench'e in mün'c'ö Mizhocjimi.” ¹⁹ Nu'tsc'ejí in creoji c'ü 'natjo Mizhocjimi bübü. Na jo c'ü in mangueji. Xo 'ñe c'o demonio c'o ngue o dyoji c'ü dya jo, xo pãrãji c'ü 'natjo Mizhocjimi. Pero c'o demonio me mbí'i ga züji, na ngue Mizhocjimi ra tsjapü ra

sufreji. ²⁰ ¿Cjo dya in pārãji ja ga cja? ¿Cjo dya in unnc'ejí ngüenda, 'ma cjó c'o dya cja c'o na jo, dya ni muvi c'ü ni mama ejme Mizhocjimi 'ma c'ü? ²¹ Tsjijñiji e Abraham c'ü mi mboxpalegöji. Ya mi ngue ro tsja e Abraham ro mbö't'ü e Isaac c'ü nu t'i, c'ua ja va manda Mizhocjimi; cja rrü unü c'ua Mizhocjimi cja c'e arta. Na ngue c'ü vi dyätä a cjanu, o mama Mizhocjimi: “Dya cja tũ o nzhubü dya ne Abraham”, eñe. ²² ¿Cjo dya in unnc'ejí ngüenda e Abraham? Dya nguextjo c'ü vi creo c'o o mama Mizhocjimi; xo tsja c'ua ja nzi va xipji. Nguéc'ua ixi 'ñetse c'ü na jo ma 'ñejme c'ü. ²³ 'Ma o tsja a cjanu e Abraham, je o zädä angueze c'ü t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava: “E Abraham o 'ñench'e o mü'bü Mizhocjimi; o creo c'ü ro tsja c'ua ja nzi va mama. Nguéc'ua va mama Mizhocjimi c'ü dya cja mi tũ o nzhubü e Abraham”, eñe. E Abraham xo t'opjü cja o jña Mizhocjimi, c'ü mi jovi na jo Mizhocjimi.

²⁴ Nguéc'ua ya in unnc'ejí ngüenda 'ma cjó c'o mama creo pero 'ma dya cja c'o na jo, dya sö ra mama 'ma Mizhocjimi c'ü dya cja tũ o nzhubü c'ü. ²⁵ Xo rí tsjijñiji c'ua ja va tsja e Rahab. O recibido cja o ngümü c'o ye bëzo c'o vi 'ñe zo'bü cja c'e jñiñi. Nuc'ua 'ma ya ro mëvi, o tsja c'ua c'e ndixü o xipjivi nan'ño 'ñiji ja rví mëvi ngue c'ua dya ro zürüji c'o. Na ngue c'ü o tsja c'e ndixü o mbös'ü c'o ye bëzo, o mama c'ua Mizhocjimi c'ü dya cja mi tũ o nzhubü. Ante, nde ma dyonpütjo o bëzo c'e ndixü. ²⁶ Xo rí mbeñegueji ja ga cja 'ma ya ni ndü 'na nte, dya cja ni muvi c'ü o cuerpo, na ngue dya cja bübü o aljma c'ü. Je xo ga cjatjonu 'na nte, 'ma dya cja c'o na jo, nu'ma, dya xo ni muvi 'ma c'ü ni mama creo.

3

La lengua

¹ Dya rí tsjaji rrã puncjüts'üji o xöpüte cja jña Mizhocjimi, cjuarma. Na ngueje in pãrãgueji 'ma rá cjaji xöpüte pero 'ma dya rá cjacjuanagöji, xenda ra jñüncöji ngüenda 'ma Mizhocjimi, que na ngue 'ma dya rí xöpütegöji. ² Rí texeji rí cjaji na puncjü c'o na s'o. 'Ma rá pjörüji c'ü ra mbedye in teji ngue c'ua dya rá mamaji jña c'o dya ni jyodü, xo ra sö rá pjörütsjëji ngue c'ua rá ätäji na jo Mizhocjimi, dya rá cjaji ja c'o nzi rgá netsjëji. ³ Tsjijñiji ja rgá cjapüji o pjadü. Rí cá'tp'ãji frenu a ne'e yo, ngue c'ua ra dyätcäji. Maco ts'iquë c'e frenu, pero rí cjapüji ra ma c'ua ja rgá negöji. ⁴ Xo rí tsjijñiji ja xo ga cja o barco c'o nzhodü cja ndeje. Me na nojo c'o, y bübü 'ma me na zëzhi e ndajma ga ndunü c'o. Pero co c'e za c'ü ni dyëji, sö ra dyëdyi c'ua ja ga ne'e c'ü ri ëdyi; maco ts'iquëtjo c'e za c'ü. ⁵ Je xo ga cjatjonu nín ts'ijñiji. Ts'iquë cja in cuerpogöji nu, pero co nín ts'ijñiji rí mamaji jña c'ü rgá cjapütsjëji na nojo. Tsjijñiji yo t'eje yo cja na puncjü o za'a. Maco ra ndë yo, co 'na ts'isivitjo. ⁶ Nín ts'ijñigöji chjëntjui 'na sivi nu. Cja nín ts'ijñigöji, je bübü texe c'o na s'o nu. C'ü ni mama na s'o jña nín ts'ijñiji, s'onngöji na puncjü cja in cuerpoji nu. Cjacöji rá pötca nuji na ü yo nín mintegöji, chjëntjui nza cja 'ma yorü 'na trasivi. Ngueje c'ü dya jo c'ü 'ñünngü in mü'büji rá mamaji c'o na s'o. ⁷ Nutscöji rí dominaoji yo animale yo bübü nziyo a ngua, xo 'ñe yo peje o juaja, xo 'ñe yo cjüt'ü a mbeme, xo 'ñeje yo cá'ã cja ndeje. Texe yo, ya xo vi dominaoji ndeze mi jinguã yo. ⁸ Pero dya

cjó sö ra dominaotsjê o c'ijñitsjê. Ngue 'naja c'ü na s'o c'ü dya cjó sö ra ts'a's'ü c'o jña c'o mama nu. O c'ijmi 'ma sate, pedye o posuña cja o c'ijñiji. Je xo ga cjazgöji nu, bübü 'ma pedye ín tegöji na s'o jña rgá santegöji. ⁹ Bübüzgöji c'o mama co o ne'e c'ü me na jo Mizhocjimi c'ín Tatagöji. Pero xo sadüji yo nu minteji. Nguec'ua chjëntjui c'ü ro zadüji Mizhocjimi. Na gueje Mizhocjimi o ngambgöji c'ü ixi nza cjatjozgöji angueze. ¹⁰ 'Natjo o ne 'na nte. Pero je pedye nu, c'ü ni mama me na jo Mizhocjimi, y xo 'ñe c'ü ni sante c'e nte c'ü. Dya jo rá cjaji a cjanu, cjuarma. ¹¹ Tsjijñiji ja ga cja 'na mbereje. ¿Cjo 'natjo c'ua peje ndeje c'ü na õ'õ, 'ñe c'ü na õxü? Iyö. ¹² Tsjijñiji cjuarma. ¿Cjo sö'õ e ndora ra nguis'i o ndënsë? ¿Cjo sö'õ e ndëmpë ra nguis'i o ndora? Je xo ga cjatjonu o mbereje; dya sö 'natjo c'ua ra mbeje c'ü na õxü, 'ñe c'ü na õ'õ.

La verdadera sabiduría

¹³ Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma bübüts'üji 'na cjuarma c'ü pãrã c'o na jo c'o ra tsja, 'ñe pjëchi, ni jyodü ra mbötpü na jo ngüenda ja rgá mimi, 'ñe dya ra tsjapütsjê na nojo c'ü. Nu 'ma je rguí tsjagueji a cjanu, ra unü ngüenda 'ma yo nte, c'ü na cjuana in jüngueji na jo 'na pjeñe. ¹⁴ Pero 'ma me üdü in mün'c'ejí gui huinsteji ngue c'ua xenda rí pjëzhgueji rrã notsc'ejí que na ngue c'o 'ñaja, dya cja rí tsjaji c'o. Na ngue 'ma in cjaqueji a cjanu na notsc'ejí, dya in cjaqueji 'ma c'ü mama o jña Mizhocjimi c'ü na cjuana. ¹⁵ Na ngue 'ma cjó c'o me pãrãts'c'ejí pero 'ma üdü rgá zöji o jña, nu'ma, dya je ni 'ñeje cja Mizhocjimi c'ü pãra 'ma c'o. Je ni 'ñeje cja ne xoñijö mü, 'ñe cja o mü'bütsjêji, 'ñe

cja c'ü dya jo. ¹⁶ Na ngue 'ma cjó c'o ra huinste ngue c'ua xenda ra mbëzhi rrã nojo que na ngue c'o 'ñaja, ngue 'ma ra hueñiji rgá zöji o jña, 'ñe ra tsjaji texe c'o na s'o. ¹⁷ Pero 'ma ngue Mizhocjimi c'ü dacöji rgá pãrãgöji, rá cjaji na jo 'ma. Rá jodüji ja rga mimiji na jo yo nín minteji, y rá zopjüji na jo yo. Rá ärãji cjó c'o jün 'na jña c'ü ra mama, dya rá c'a's'üji. Me rá juentseji yo nín minteji y rá pjös'üji. Rá jyëzga s'iyaji. C'o rá cjijñiji c'o na cjuana, ngue c'o rá mamaji c'o; dya rá pezheji o bëchjine. ¹⁸ 'Ma cjó c'o ne ra ngãrãji na jo yo cjuarma o yo nte, ni jyodü ra zopjüji na jo, dya ra huënch'iji na zëzhi. C'o jña c'o rguí zopjüji a cjanu, chjëntjui nza cja 'na ts'indëchjõ c'ü tujmü 'na bëzo. Y c'ü rguí tsja c'ua na jo yo nte, chjëntjui nza cja 'ma ri xepje.

4

La amistad con el mundo

¹ ¿Jenga in chütsjëji, 'ñe in sötsjëji o jña? In chütsjëji na ngue c'o me ne in cuerpogueji c'o in netsjëji. ² Na ngue 'ma cjó c'o pje nepetsc'ëji c'o pë's'i nu minteji, 'ma dya pë's'i c'ü, nguec'ua ga pö't'ünte 'ma c'ü. 'Ma in cjinnceji: “Quera ri pjëtscö c'ü pjëzhi ne nte nu”, rí 'ñeñeji; pero 'ma dya sô ra mbë'tsc'ëji c'ü pjëzhi yo nin minteji, nguec'ua gui jyonbüji o chü, 'ñe gui söji o jña c'ua. Dya in ötqueji Mizhocjimi, nguec'ua dya ga dya'c'üji c'o ni jyonc'ëji. ³ O 'ma jiyö, in ötqueji ra dya'c'ëji c'o na jo'o ngue c'ua rí mäjã rguí tsjaji c'ua ja nzi gui ñetsjëji. Nguec'ua dya ga dya'c'üji. ⁴ C'ua ja nzi ga tsja 'na ndixü c'ü tsãjã o bëzo, dya cja ne'e c'ü nu xïra, je xo ga cjatsc'ëji nu. Dya cja

in neji Mizhocjimi, in mǎpǎji c'o na s'o c'o cjaji cja ne xoñijõmü. ¿Cjo dya in unnc'ejí ngüenda 'ma cjo c'o ne ra tsja a cjanu, nu'ma, dya jovi 'ma Mizhocjimi? C'o ya mama ra tsja ga cjanu, ya üji dya Mizhocjimi. ⁵ Dya rí tsjapüji dya ni muvi yo rí xi'tsc'õji. Na ngueje je xo t'opjü a cjava: “Mizhocjimi o dya'c'üji o Espíritu ga búbütjo in mün'c'ejí. Nuc'ü, me pjõ'c'üji c'ü, me ne'e c'ü rí ñegueje angueze co texe in mün'c'ejí, dya rí mǎpǎji c'o na s'o”, eñe. ⁶ Y para dya rá mǎpǎji c'o na s'o, xenda pjõxcõji o Espíritu Mizhocjimi, c'ua ja xo nzi ga t'opjü a cjava: “Mizhocjimi üji c'o me cjaþütsjẽ na nojo. Pero c'o ätä Mizhocjimi, 'ñe dya cjaþüji na nojo, ngue c'o pjõs'ü angueze c'o”, eñe. ⁷ Nguec'ua rí dyätqueji Mizhocjimi. Rí zẽzhiji c'ü dya rí dyätãji e Satanás c'ü dya jo, ngue c'ua ra xõgü angueze co nu'tsc'ejí. ⁸ Chẽzhgueji a jmi Mizhocjimi; angueze xo ra chẽzhi in jmigueji. Nu'tsc'ejí in cjaji c'o na s'o, rí chẽzhgueji a jmi angueze, ngue c'ua ra ndin'tsc'ejí in mü'büji. Nu'tsc'ejí in yembeñeji, xo rí chẽzhgueji a jmi, ngue c'ua ra ndin'tsc'ejí c'e s'opjeñe c'ü in mbeñeji. ⁹ Rí huẽji na ngue c'o na s'o c'o in cjagueji. Nu'tsc'ejí, me in mǎpǎji c'o na s'o. Nguec'ua rí mbeñeji c'ü dya ga jo c'ü xe rí mǎpǎji yo. ¹⁰ Ma rí chẽzhgueji a jmi Mizhocjimi, rí unnc'ejí ngüenda c'ü dya pje ni muvitsc'ejí. Nuc'ua angueze ra tsja'c'üji c'ü rguí muvitsc'ejí a jmi.

Juzgando al hermano

¹¹ Mi cjuarmats'üji, dya cja xe rí põtqui zo'büteji. C'ü so'bü nu cjuarma y cjaþü dya ni muvi, cjaþütjo burla c'ü o ley Mizhocjimi c'ü je t'opjü c'ü dya rá so'bütegõji. Nu 'ma in cjaþütjõji burla c'e ley, dya

in ätäji 'ma c'ü. Chjëntjui c'ü ri cjäpqueji c'ü dya ni muvi 'ma c'e ley c'ü. ¹² Dya jo c'ü in cjagueji a cjanu. Na ngueje 'natjo c'ü o dyät'ä c'e ley; ngue Mizhocjimi. Nguéc'ua nguextjo angueze sö ra jñünpü ngüenda 'na nte cjo ra salva o dya ra salva. Natsc'ejji, ¿pje pjë'tsc'ejji c'ü ni so'bügueji yo nin minteji?

Inseguridad del día de mañana

¹³ Mbeñeji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Nu'tsc'ejji in juajnüji c'e jñiñi 'ñe c'e pa c'ü rí pedye rí möcjëji pje nde rí ma pögueji. In mangueji a cjava: “Rá ma mimiji nu 'na cjë. Rá tōmüji pje rá pöji, ngue c'ua rá tōji na jo o merio”, in eñeji. ¹⁴ Maco nu'tsc'ejji, dya in pãrãgueji pje rí tsjagueji c'o pa c'o va ëjë, ndumü nde rí dyotji. Nza cjatsc'etjōji o pa'a o ndeje, c'ü 'na ts'indajmetjo 'ñetse, pero 'nanga ojtjo. ¹⁵ Xenda na jo rí mangueji: “Ma ra ne Mizhocjimi, xe rá mintcjōji 'ma, 'ñe xo rá cjagōji yo bëpji yo, o c'o pje nde ma bëpji”, rí 'ñeñegueji. ¹⁶ Pero nudya me in mäcjeji gui tsjäpqueji na nots'üji. C'ü in cjagueji a cjanu, na s'o c'o. ¹⁷ Tsjijñiji. C'o pãrã ra tsja c'o na jo, pero 'ma dya cjaji c'o, tuns'ü o nzhübü 'ma c'o.

5

Advertencia a los ricos

¹ Nu'tsc'ejji in ricoji, bübü 'na jña c'ü rá xi'tsc'öji. Me rí huë rguí ndumüji, na ngueje ya va sädä c'ü rí sufregueji. ² C'o in pë'sc'ejji, ya dya'a c'o. C'o in bitugueji, ya dyo'tc'ejji o ts'idyoxü c'o. ³ C'o in meri-
oji de oro 'ñe de plata, ya xo s'odü c'o. Maco ya rí cãxtjōji yo cjë yo ya ni ma ra nguins'i ne xoñijōmü, pero ya i jmutqueji na puncjü o merio 'ñe c'o pje

nde pjëzhi. C'ü vi jmutqueji a cjanu c'o, ixi 'ñetsetjo c'ü in cjagueji c'o na s'o. Nguec'ua ra zädä c'ü rí ma sufregueji cja sivi. ⁴ Mbeñeji c'o ndagrëxü c'o o pëpji cja in juancjeji. I jyöt'üji ro mbë'pc'ëji, pero dya i tsjöt'ëji texe o raya c'o. Nguec'ua anguezeji o reclamaots'üji. Y ya dyärä Mizhocjimi. Me na zëzhi angueze ra nzhocüts'üji c'o i tsjapqueji a cjanu c'o in mbëpcjeji. ⁵ 'Na animale ench'ëji ra pi, ngue c'ua 'ma ra zädä c'e pa'a ra mbö'tji c'ü. Je xo ga cjatsc'ëji nu. Me na chjönü gui minc'ëji dya, y in cjaji texe c'o me ne in mü'büji, pero ya va sädä 'ma rí ma sufregueji. ⁶ Nu'tsc'ëji in ricoji, xo in sidyiji yo pöbre cja juesi, zö dya pje cja c'o. Y nu yo pöbre, dya jëziji ra ñaji.

La paciencia y la oración

⁷ Nu'tsc'ëji mi cjuarmats'üji, 'ma pje c'o ra tsja'c'ëji a cjanu c'o rico, dya pje rí nzhopqueji c'o na s'o c'o. Pero rí pësp'iji paciencia hasta 'ma cja ra ëjë c'ín Jmugöji. Tsjijñiji c'ü tjë 'na juajma. 'Ma ya vi ndujmü o ndëchjõ c'ü, pëtsa c'ü ra jogü c'o ts'itjõ cja o juajma c'ü. Pero ni jyodü ra nde'be c'ü ra sido ra 'ñe o dyebe. ⁸ Je xo rga cjatsc'ëji nu, rí pësp'iji paciencia c'o pje nde ra tsja'c'üji. Rí zëchiji in mü'büji, na ngueje dya cja ra mezhe ra ëjë c'ín Jmugöji. ⁹ Mi cjuarmats'üji, 'ma pje c'o in sufregueji, bübü 'ma in pötqui culpaji yo nin cjuarmaji zö dya pje ri cja'c'ëji yo. Dya cja xe rí tsjaji a cjanu. 'Ma jiyö, xo 'ñetsc'ëji xo ra jñün'c'üji ngüenda 'ma. Tsjijñiji, ya ngue ra ëjë c'ü ra jñü ngüenda. ¹⁰ Mi cjuarmats'üji, para rí pãrãgueji ja rgui pësp'iji paciencia c'o pje nde ra tsja'c'üji, rí mbeñeji ja ma tsja c'o profeta c'o mi pätpä Mizhocjimi ma zopjü

c'o nte. Me go tsjapüji o sufreji, pero o mbë's'iji paciencia, dya go nzhopcüji c'o na s'o. ¹¹ Mbeñeji c'o rí mangöji, c'o ya sufre o ndumü y dya jyëziji Mizhocjimi, nuc'o, mäjä na jo cja jmi Mizhocjimi dya c'o. Ya xo i dyäräji ja va sëchi e Job 'ma mü o sufre c'o ndumü. Pero o mbedye na jo. Na ngueje c'ín Jmugöji me go juentse e Job, o mbös'ü.

¹² Rí pjötpüji na puncjü ngüenda cjuarma c'ü dya rí ñänbäji o tjü Mizhocjimi c'ü rí mamaji: “Nzi ga mbärã c'ü bübü a jens'e.” Ni xo rí mamaji: “Nzi ga mbärã ne xoñijömmü.” Ni pje xe ma jña c'ü rguí ñännc'ëji Mizhocjimi. Rí mantji “Jã” o “Jiyö”, pero rrã cjuana. Na ngue 'ma xe rí manguëji jña c'ü cjó c'o nzi ga mbärã, ra jñün'c'üji ngüenda 'ma Mizhocjimi.

¹³ 'Ma cjó c'o va säts'ëji o ndumü, ra dyötü Mizhocjimi c'o. 'Ma bübüts'ëji c'o me mäjä, ra tõi o himno rgá ma't'üji Mizhocjimi. ¹⁴ 'Ma bübüts'ëji c'o sö'dyë, ra zojnüji c'o pje pjëzhi cja c'o cjuarma, ra 'ñe dyötpüji Mizhocjimi, y ra nänbäji o tjü e Jesucristo c'ín Jmugöji rgá ngosp'üji o aceite. ¹⁵ Nuc'ua 'ma ra 'ñejmeji co texe o mü'büji rgá dyötüji, ra tsja c'ín Jmugöji ra jocü c'o ri sö'dyë 'ma. Y 'ma vi tsja c'o na s'o, xo ra perdonao Mizhocjimi 'ma c'ü. ¹⁶ 'Ma cjó c'o ra tsjats'ëji c'o na s'o, ni jyodü ra ma cja yo cjuarma ra xipjiji c'ü vi tsja na s'o, ngue c'ua ra dyötüji Mizhocjimi por c'ü vi tsja na s'o. Ra jogü 'ma c'e cjuarma. 'Ma ra dyötü Mizhocjimi 'na nte c'ü ätä Mizhocjimi, ra dyärä 'ma Mizhocjimi. Y ra tsja c'ua ja va dyörü c'e nte. ¹⁷ Tsjiñiji e Elías. Mi ntetjo nza czazgöji c'ü. Pero o dyötü Mizhocjimi co texe o mü'bü c'ü dya ro 'ñeje

o dyebe. O mezhe c'ua jñi cjë'ë nde, c'ü dya go 'ñeje o dyebe cja ne xoñijõmü. ¹⁸ Nuc'ua, cjanu o dyötü c'ua Mizhocjimi ro 'ñe o dyebe. Cjanu o 'ñe c'ua dyebe. Nuc'ua cjanu o unü c'ua ne xoñijõmü c'o ro zi c'o nte.

¹⁹ Mi cjuarmats'üji, 'ma cjó c'o ra jyëzi o 'ñiji Mizhocjimi c'ü na cjuana, rí pjös'üji ra nzhogü c'ü.

²⁰ Na ngueje 'ma dya ra jyëzi c'o na s'o y ra nzhogü cja Mizhocjimi, dya ra salva 'ma c'ü. Nguéc'ua ixtí unnc'ejí ngüenda 'ma rí pjös'üji ra nzhogü, ya j pjös'üji o salva 'ma c'ü. Na ngueje Mizhocjimi ra perdonao o nzhübü c'o na puncjü vi tsja c'ü.

**Nu o jña mizhocjimi nu mama ja ga cja e
Jesucristo
New Testament in Mazahua, Central
(MX:maz:Mazahua, Central)**

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazahua, Central

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazahua [maz], Mexico

Copyright Information

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazahua, Central

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

2dd34152-63bb-5bf7-9ec4-df11c81ab2fc